

Giriş	1
1. İradeye dayanan ceza hukuku geliyor	2
a) Paradigma değişikliği	2
b) Kamu davasının mecburiliği ilkesinin istisnaları.....	2
c) Uzlaştırma.....	2
ç) Önödeme.....	3
ç) Kamu davasının açılmasının ertelenmesi.....	3
ç) Seri muhakeme usulü ve basit yargılama usulü.....	3
d) Ceza pazarlığı	3
e) Kabul etmenin hukuki niteliği.....	4
2. Ceza adalet sistemimizdeki olumlu gelişmeler.....	4
a) Hakimlerin adil yargılanma hakkına önem vermeleri.....	4
b) Lekelenmeme hakkı.....	4
c) Hukuka aykırı delil kullanılmaması.....	5
ç) Mağdurun korunması ile ilgili gelişmeler.....	5
d) İstinaf sonrası temyiz hukuku.....	7
3. Ceza adalet sisteminin sorunlu alanları.....	7
a) Hukuk eğitimi.....	7
b) Etkin soruşturma yapılmaması.....	7
c) Hakimin kişiliğinden sıyrılmaması.....	7
ç) Ceza adalet sisteminin istenen düzeyde çalışmaması.....	7
Sonuç.....	8

Giriş

Bu projenin adı, *İnsan Hakları Sözleşmesi İhlallerinin Önlenmesi İçin Yargı Mensuplarının Kapasitesinin Arttırılması Ortak Projesi*. Yargı mensuplarının kapasitesini arttırmak için bir proje yapılırken, önce yargı mensuplarının kapasitesinin halen ne durumda olduğunu irdelemek gerekir.

Geçen hafta İstanbul'da 21 Yargıtay üyesinin katılımı ile bir gün boyunca Ceza Genel Kurulu kararlarını inceledik. Bu toplantıda şunu gördüm, Yargıtay Ceza Genel Kurulu üyeleri olan hakimler, bir kuyumcu gibi hak tartıyor. Dün Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararlarına atıf yapan Yargıtay kararlarının sayısını araştırması için Yargıtay Cumhuriyet savcısı *Özkan Balcı* 'dan ricada bulundum. Yüzlerce karardan birkaç tanesi şimdi elimde, ancak bu kararları size söyleyecek zamanım yok. Sadece şunu belirtmek istiyorum ki, Türkiye'de yargı mensuplarının kalitesi ve kapasitesi yüksektir. İstanbul toplantısında Yargıtay mensupları karşısında kendimi adeta ilkokul hocası gibi hissettim. O kadar ileri hukuk mantığı kullanıyorlar ki, ben *adil yargılanma ilkesi* gibi temel hukuk ilkelerinden bahsettiğim zaman çok satıhta kaldığımı gördüm. Sizlere Yargıtay'ımızın kapasitesinin çok yüksek olduğunu söylemek isterim. Bu bir övgü değil, gerçek bir tespit.

Türk ceza hukuku ve ceza muhakemesi hukukunda fail ile mağdurun özgür iradelerinin muhakemenin yürüyüşünü etkilemesinin kabul edilmesi

üzerine, son yıllarda önemli gelişmeler oldu. Ancak, sistemin aksayan yönleri de var. Bu kısa konuşmamda sizlere önce yaşanan gelişmeleri hatırlattıktan sonra, sistemin iyi olan ve aksadığını düşündüğüm yönlerinden söz etmek istiyorum.

1. İradeye dayanan ceza hukuku geliyor

a) Paradigma değişikliği.

Sabahki oturumda Yargıtay Başkanımız *İsmail Rüştü Cirit* ' i dinledim. Bize 2005 Türk Ceza Kanununun kusur ilkesini hatırlattı. Ceza hukukunda kusur ilkesi daima korunur, kusuru olmayan faile ceza verilemez. Failin suç işleme iradesi suçun temel unsurlarındandır. Hukuktaki gelişme ve değişim, artık mağdurun iradesinin de ceza muhakemesini etkilemesine yol açmaktadır. Görüldüğü gibi, ceza muhakemesi hukuku paradigma değişikliği diyebileceğimiz köklü bir değişiklik geçirmektedir.

b) Kamu davasının mecburiliği ilkesinin istisnaları.

Ceza adalet sisteminin içindeki sùjeler bunun farkında değilse de, bütün Avrupa devletlerinde ve Türkiye'de kamu davasının mecburi prensibine istisnalar getirilmektedir. Kamu davasının mecburiliği prensibi hayati bir prensiptir. Bir suç ihdas edilmiş ve o fiil işlenirse, faile bir ceza vermemiz gerekir. Kamu davasının mecburiliği prensibi bu demektir. Her işlenen suçun cezalandırılması gerekir. Bu eski bakış açısı, şimdi yerini irade unsuruna terk etti. Özellikle uzlaştırma, önödeme, kamu davasının açılmasının ertelenmesi, 7188 sayılı Kanun ile kabul edilen seri muhakeme ve basit yargılama usulleri gibi alternatif uyuşmazlık çözüm yöntemleri ve hükmün açıklanmasının geri bırakılması kapsamına giren belli suçlarda, ceza muhakemesi failin ve mağdurun iradesi ile şekillenmeye başladı.

c) Uzlaştırma.

Örneğin, uzlaştırmada fail ile mağdur uzlaşırlarsa kamu davası açılmaz (CMK 253). Failin iradesi ile mağdurun iradesi yönlendirmektedir. 2017 yılında uzlaştırma müzakerelerine geçen 278.530 dosyadan 223.469'u, 2018 yılında ise müzakerelere geçen 255.952 dosyadan 208.014'ü uzlaştırma ile sonuçlanmıştır. Böylece 2017 ve 2018 yıllarında, müzakere edilen uzlaştırma dosyalarının yaklaşık %81'i uzlaşma ile çözümlenmiş, 2019 yılının ilk sekiz aylık (01.01.2019-31.08.2019) döneminde ise uzlaştırma müzakerelerine geçen 180.720 dosyadan 150.927'sinde uzlaşma sağlanmış, böylece müzakere edilen uzlaştırma dosyalarının %84'ü uzlaşma ile neticelenmiştir.

2017 yılında asliye ve çocuk ceza mahkemelerine toplam 778.558, 2018 yılında ise 946.230 dava dosyası açılmıştır. 2017 yılında gerçekleştirilen uzlaştırma sayılarına bakıldığında, uzlaşma ile sonuçlanan dosya sayısının; asliye ve çocuk ceza mahkemelerine açılan davaların %22'sine, 2018 yılında ise %18'ine tekabül ettiği anlaşılmaktadır.

01.01.2019-20.09.2019 tarihi itibarıyla ise toplam 159.422 dosyada uzlaşma sağlanmıştır.

Toplumsal barışa da hizmet eden uzlaştırma usulünde edim olarak maddi ve manevi zararın giderilmesi yanında fidan ve ağaç dikme, bir kamu kurumunda hizmet etme, Kızılay' a kan bağışında bulunma gibi toplumsal dayanışmayı artıran edimler üzerinde anlaşma sağlanması da olumlu bir gelişmedir.

ç) Önödeme

Yalnız adli para cezasını veya yukarı sınırı altı ayı geçmeyen hapis cezasını gerektiren suçun faili ile TCK 75/6 maddede sayılan suçların failleri Cumhuriyet savcısı tarafından belirlenen adli para cezasını soruşturma giderleri ile birlikte ödemeyi kabul edip ödediği takdirde hakkında kamu davası açılmaz (TCK 75). Bu maddede 7188 sayılı Kanun ile yapılan değişiklikle, takside bağlanma kabul edilmiş ve iki suç daha kapsama alınmıştır.

ç) Kamu davasının açılmasının ertelenmesi

Uzlaştırma ve önödeme kapsamındaki suçlar ile, örgüt suçları, kamu görevlisinin işlediği suçlar ve cinsel dokunulmazlığa karşı suçlar hariç olmak üzere, üst sınırı üç yıl veya daha az süreli suçlarda, yasada belirtilen ek koşulların varlığı durumunda Cumhuriyet savcısı kamu davasının açılmasını beş yıl süre ile erteleyebilmekte ve sürenin sonunda kovuşturmaya yer olmadığına karar vermektedir. Burada da şüphelinin suçtan doğan zararı gidermesi koşulu yer aldığı için, bunu özgür iradesi ile kabul eden fail cezasızlıktan yararlanabilmektedir (CMK 171/3-d).

Ayrıca, kamu davasının açılmasının ertelenmesi kurumunun özel bir hali, 5237sayılı Türk Ceza Kanununun "Kullanmak için uyuşturucu veya uyarıcı madde satın almak, kabul etmek veya bulundurmak ya da uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanmak" kenar başlıklı 191 inci maddesinin ikinci fıkrasında düzenlenmiştir. Anılan maddeye göre söz konusu suçtan dolayı başlatılan soruşturmada şüpheli hakkında 5271 sayılı kanunun 171 inci maddesindeki şartlar aranmaksızın, beş yıl süreyle kamu davasının açılmasının ertelenmesine karar verilmesi gerekmektedir.

2017 yılında, 43.037, 2018 yılında 59.320, 2019 yılının ilk altı aylık döneminde ise 29.350 dosyada kamu davasının açılmasının ertelenmesi kararı verilmiştir.

ç) Seri muhakeme usulü ve basit yargılama usulü

Bazı basit suçlarda failin ve mağdurun iradesinin sistemi yönlendirmeye başlaması ilginç bir durum. Burada 7188 sayılı Kanun ile yapılan değişikliği belirtmemiz gerekir. Bu değişiklik ile bir türlü eski ceza kararnamesinin canlandırıldığını görmekteyiz. Sulh ceza hakiminin ceza kararnamesinde doğrudan doğruya bir hüküm veriliyor, fakat karşı gelme ile iş duruşmaya gidiyordu. Ceza kararnamesi *seri muhakeme usulü* (CMK 250) ve *basit yargılama usulü* (CMK 251, 252) adı altında ceza adalet sistemimize tekrar girmiştir. Bence bu düzenlemeler faydalıdır. Hazırlayanları kutluyorum.

d) Ceza pazarlığı

Fail ile mağdurun iradelerinin ceza muhakemesini yönlendirmeye başlaması, bizde henüz kabul edilmiş olmayan ve *plea bargaining* diye bilinen

ceza pazarlığı sisteminde de görülür. Sanığın suçu işlediğine ilişkin yeterli delil varsa sanığa suçunu kabul etmesi karşılığında indirilmiş ceza uygulanabilir. Sanığın bu teklifi kabul etmesi, failin iradesiyle sistemi yönlendirebildiğini gösteriyor.

e) Kabul etmenin hukuki niteliği.

Ancak fail iradesi ile sistemi kabul eder ve yürütürse suçu kabul etmiş oluyor mu, suçu ikrar etmiş oluyor mu? Hızlandırılmış ivedi muhakemeyi kabul etti, fakat sonra iş duruşmaya geldi. O kabulü ikrar sayılacak mı? Kanun bu kabulün muhakemede delil olarak kullanılmayacağını düzenlemiştir. Mukayeseli hukuktaki *alford plea* müessesesinin bizde de benimsendiğini söyleyebiliriz: bu kabul suçu ikrar etmek olmayıp, sadece sorumluluğu kabul etmek sayılır.

2. Ceza adalet sistemimizdeki olumlu gelişmeler.

a) Hakimlerin adil yargılanma hakkına önem vermeleri.

Sizlere ikinci olarak Türk ceza muhakemesi sistemindeki olumlu gelişmelerden söz etmek isterim. Bu konu beni çok düşündürdü size ne söyleyebilirim diye. Sizler içinde olduğunuz için gerçeği biliyorsunuz ama adalet sistemini halka sorarsanız, adalet sistemi battı, hiç bir şey yok artık diye önyargı ile yaklaşım ile cevap verecektir. Bu önyargıyı kırmak için Bahçeşehir Hukuk Dekan Prof. Dr. Ayşe Nuhoglu' nun, Yargıtay'la yaptığımız toplantı sonrası yaptığı öneriyi uygulamalıyız: Ayşe Hoca, Yargıtay ile yaptığımız bilimsel toplantıda hakimlerin ortaya koydukları ince hukuki görüşleri halk da öğrenseydi, o zaman adalet sistemine olan güveni artar demişti. Bizce, halkın reformlara olan inancını sağlayacak için, halkı detaylı olarak bilgilendirmek, yapılan değişikliklerin ne olduğunu nasıl olduğunu halka öğretmek gerekir.

b) Lekelenmeme hakkı.

Olumlu gelişmeler arasında CMK 158/6 ile düzenlenen *lekelenmeme hakkı* da mutlaka belirtilmelidir. Sayın Adalet Bakanımız da konuşmasında bu haktan söz etti. Şüpheli durumuna girmemek çok önemlidir. Bir kişi hakkında bir suç ihbarı yapılıncaya, evvelce o kişi doğrudan şüpheli sayılıyordu. Yeni düzenlenen altıncı fıkra uyarınca, önce bir ön inceleme yapılacak ve ihbar konusu fiilin suç oluşturmadığı anlaşılır veya soyut veya genel nitelikte olduğu anlaşılırsa, soruşturmayaya yer olmadığı kararı verilecektir.

Soruşturma yapılmasına yer olmadığına dair kararlar, ilgili kolluk birimine de bildirilip, kolluk kayıtlarında düzeltilmesi temin edilmekte ve bu kayıtların ayrı bir sistemde tutulması sağlanmaktadır. Böylece asılsız şikayete konu olan kişinin, iradesi dışında oluşmuş kayıtlar suç ve soruşturma kaydı gibi üzerinden yeni mağduriyetlere uğraması engellenebilmektedir.

Ancak soruşturma yapılmasına yer olmadığına ilişkin bu kararlara karşı ihbar ve şikayette bulunanların itiraz hakkı da bulunmaktadır. Böylece, lekelenmeme hakkı ile hak arama hürriyeti arasında gerekli denge de kurulmuş olmaktadır.

Artık asılsız ihbarla işlem yapılmayacak ve vatandaşlarımızın şeref ve itibarı güçlü bir biçimde korunarak, iftira başta olmak üzere, suinietli söz ve eylemler üzerine açılan soruşturmalar engellenebilecektir.

Ceza Muhakemeleri Kanunu'na göre, kişi hakkındaki soruşturma basit şüpheyle başlar. Basit şüphe neticesinde eğer suçlanan kişinin suç işlediğine dair yoğunluk derecesi artarsa bu takdirde gerekli tedbirler uygulanır. Sırasıyla kimlik tespiti, sorgu, ifade alma, gözaltı, gerekirse el koyma ve delillerin karartılması gibi nedenler varsa da tutuklama şeklinde ilerler. Soruşturma esnasında "basit şüphe" evresine varmadan kişinin masumiyeti esastır. Bu aşamada kişi kamuoyuna suçlu olarak deklare edilmemelidir ki, aksi durum masumiyet karinesinin de ihlali niteliğindedir.

Lekelenmeme hakkı konusunda Ceza Muhakemesi Kanununun 158 inci maddesinde yapılan değişiklik sonrasında; 4 Eylül 2017-31 Aralık 2017 tarihleri arasında 13.931 ihbar dosyası açılmış ve bu dosyalardan 3.736 dosyada Soruşturma Yapılmasına Yer Olmadığı Kararı verilmiştir.

1 Ocak 2018-31 Aralık 2018 tarihleri arasında, 80.866 ihbar dosyası açılmış ve bu dosyalardan 38.232 dosyada Soruşturma Yapılmasına Yer Olmadığı Kararı verilmiştir.

1 Ocak 2019 – 31 Ağustos 2019 tarihleri arasında, 108.504 ihbar dosyası açılmış ve bu dosyalardan 64.646 dosyada Soruşturma Yapılmasına Yer Olmadığı Kararı verilmiştir.

Soruşturmayı başlatmadan önce uygulanan yüzük taşı gibi çok güzel bu düzenlemeyi hazırlayanları kutluyorum.

c) Hukuka aykırı delil kullanılmaması.

Size söyleyebileceğim diğer bir olumlu gelişme, hukuka aykırı delillerin Yargıtay içtihatlarında yer etmiş olmasıdır. Eğer sistemde delil elde edilirken hukuka aykırı bir işlem yapılmışsa, Yargıtay bunu bunu bu delil kullanılamaz diye karar veriyor. Çok önemli bir karar bu. Bir fiziki delil elde etmişsiniz. Gerçek bir delil ama hukuka aykırı olduğu için kullanılamıyor ve giderek yaygınlaşan bir uygulaması var Türkiye'mizde. Ama mukayeseli hukuka bakarsanız tersi bir eğilim görüyorsunuz. Hukuka aykırı delilleri kullanma giderek artıyor, özellikle Amerika'da ve Almanya'da. Geçen sene bir sempozyum yapmıştık. Çok sayıda karar söylediler. Hukuka aykırı olmasına rağmen o delilin kullanılması ve AHİM de bu yönde. 8.maddeye aykırı bir özel hayat ihlali aykırı bir delil elde edilmiş ama tüm savunma hakları verilmişse 6. madde ihlal edilmemiştir diyor Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi.

ç) Mağdurun korunması ile ilgili gelişmeler.

Hukukumuzda çok önemli çok güzel bir şey daha var, mağdurun korunması. Adli görüşme odaları, çocuk izlem merkezleri. Geçen sene, evvelki sene ben de bu projede çalıştım ve çok mutlu oldum. Düşünün ki, bir cinsel suçun mağduru var, cinsel suç mağduru fiilden çok ağır bir zarar görmüş fakat siz bu cinsel suç mağdurunu duruşmaya çıkardığınızda hakim acıttı mı oldu mu anlat diye soruyor ve bunu anlatan kişi orada ilk gördüğü mağduriyetten daha büyük bir zarar görüyor. Ceza adalet sisteminde mağdurların ikinci bir zarara

uğramasını önleyen bir sistem adli görüşme odaları. Çok yararlı, çok güzel ve faydalı. Daha iyi bir delil elde edebiliyorsunuz. Bir uzmanın yaptığı mülakatla elde edilen delil hakimin o kötü sorusundan daha çok fayda veriyor. Mağdur bakımından daha çok güvenilir delil elde edebiliyorsunuz. Ağustos 2019 tarihi itibarıyla 49 ilde ve 56 adliyede 59 adli görüşme odası hizmet vermekte olup, Nisan 2017 tarihinden bu yana 9000 kadar adli görüşme yapıldığı bildirilmektedir.

Kanun koyucu da mağdura verdiği desteği sürdürmüş ve 7188 sayılı kanun ile Ceza Muhakemesi Kanununun 236. maddesine yeni beş fıkra eklemiştir. Buna göre;

Cumhuriyet savcısı veya hâkim tarafından ifade ve beyanının özel ortamda alınması gerektiği ya da şüpheli veya sanık ile yüz yüze gelmesinde sakınca bulunduğu değerlendirilen çocuk veya mağdurların ifade ve beyanları özel ortamda uzmanlar aracılığıyla alınır.

Türk Ceza Kanununun 103 üncü maddesinin ikinci fıkrasında düzenlenen suçlardan mağdur olan çocukların soruşturma evresindeki beyanları, bunlara yönelik hizmet veren merkezlerde Cumhuriyet savcısının nezaretinde uzmanlar aracılığıyla alınır. Mağdur çocuğun beyan ve görüntüleri kayda alınır. Kovuşturma evresinde ise ancak, maddi gerçeğin ortaya çıkarılması açısından mağdur çocuğun beyanının alınması veya başkaca bir işlem yapılmasında zorunluluk bulunması hâlinde bu işlem, mahkeme veya görevlendireceği naip hâkim tarafından bu merkezlerde uzmanlar aracılığıyla yerine getirilir. Mağdur çocuk yargı çevresi ve mülkî sınırlara bakılmaksızın en yakın merkeze götürülmek suretiyle bu fıkroda belirtilen işlemler yerine getirilir.

Türk Ceza Kanununun 102 nci maddesinin ikinci fıkrasında düzenlenen suçlardan mağdur olanların soruşturma evresindeki beyanları bakımından da beşinci fıkra hükmü uygulanır. Ancak, beyan ve görüntülerin kayda alınmasında mağdurun rızası aranır.

Beşinci ve altıncı fıkra kapsamında alınan beyan ve görüntü kayıtları dava dosyasında saklanır, kimseye verilmez ve gizliliği için gerekli tedbirler alınır.

Beşinci ve altıncı fıkra kapsamında alınan beyan ve görüntü kayıtları, yazılı tutanağa dönüştürülür. Bu tutanak, talepte bulunan şüpheli, sanık, müdafii, mağdur, vekil veya kanuni temsilciye verilir. Beyan ve görüntü kayıtları bu kişilere soruşturma ve kovuşturma makamlarının gözetiminde gizliliği korunmak suretiyle izletilebilir.

Fakat işin bir de kötü yanı var, savunma. Savunmayı düşünün bir defa. Siz suçlanan bir sanıksınız, Cinsel bir saldırı ile suçlanan bir sanık var karşımızda, ve kendisini suçlayan mağdura doğrudan soru soramıyor. Sorularını uzman aracılığı ile soruyor. Halbuki en temel sanık haklarından biri kendisini suçlayan sanığa karşı, yüzüne karşı doğrudan soru sorma. Burada yine Jeremy bey söyledi, hakların dengelenmesinin yapılması gerekiyor. Sanığın soru sorma hakkını böyle kısıtlarsanız mutlaka ve mutlaka sanığa ek savunma hakları vermeniz gerekiyor. Bu konuda AİHM'nin çok kararı var. Bazı hallerde sanık hakları kısıtlanabilir, zorunlu ama kısıtladığınız kadar ek hak vermeniz lazım. Bu sistemi biz Türkiye'de yerleştirdik. Adli görüşme odalarının sayısı gittikçe arttı. Uygulaması var, son derece memnunum.

d) İstinaf sonrası temyiz hukuku.

Bir de memnuniyetim istinaflardan. İstinafların gelmesiyle Yargıtay gerçek bir içtihat mahkemesine dönüşmeye başladı. Ama temyiz hukuku değişti. Yargıtay buna rağmen maddi mesele bakımından eski alışkanlığını sürdürmek istiyor. Bu konuların da bu reform çalışması içerisinde ele alınması gerekmektedir.

3. Ceza adalet sisteminin sorunlu alanları.

a) Hukuk eğitimi.

Son ve üçüncü noktam, bir de sorunlara değinmem gerekiyor. Hep iyi taraflarından bahsettik. Bardağın boş tarafı hukuk eğitimi ile ilgili. Biz hukuk fakültelerinde maalesef iyi eğitim verememiştir. Bizden mezun kişiler bu olaylardan sonra hakim, savcı oldular ve hemen iyi bir performans gösteremediler. Demek ki biz iyi bir hukuk eğitim verememiştir. Eğitimin reforma ihtiyacı var. Bu sınav konusunda getirilen düzenleme de güzel bir düzenleme. Tasarıda hukuk mesleklerine girişte tüm meslekler bakımından bir giriş sınavı olduğu görülüyor. Çok yerinde bir düzenleme. Ama soruyu kim hazırlayacak ve ne sorulacak? Sınav test yapılacak. Testle hukukçuluk olur mu? Bu konuda bir soru işareti var.

b) Etkin soruşturma yapılmaması.

Hukukumuzda ikinci sorunlu ve eksik noktamız; maalesef yıllardan beri soruşturmalar etkin ve iyi bir biçimde yapılamıyor, çünkü adli kolluğumuz yok. Mutlaka ama mutlaka bilinçli, delil toplarken hukuka uygun, etkin delil toplayan adli kolluğa ihtiyacımız var. Ama etkin bir soruşturma için denetim altında olması gerekiyor.

c) Hakimin kişiliğinden sıyrılmaması.

Hakim bağımsızlığı konusunda eleştirilerim var. Nurullah Kunter Hocamın Muhakeme Hukuku Dalı Olarak Ceza Muhakemesi Hukuku adlı kitabını okursanız, hakimin tarafsız ve bağımsız olması için en önemli unsurlarından birinin kişiliğinden sıyrılmaması unsuru olduğunu göreceksiniz. Hakimin yürütmeden gelebilecek baskıdan önce, kendisine karşı da bağımsız olması gerekir. Benim izlenimim hakimlerimizin bir kısmı devlet yanlısı bir tutum takınıyor veya kendi hayat görüş ve düşüncelerini kararlarına yansıtıyorlar. Bu tutumun değişmesi gerekir. Hakimin kişiliğinden sıyrılarak karar vermesi, objektifliği sağlayacak bir unsurdur.

ç) Ceza adalet sisteminin istenen düzeyde çalışmaması.

Çünkü biz yıllardan beri, çok önceki yıllarda *Sulhi Dönmezer* hocamla birlikte bir ceza muhakemesi etkinliği araştırması yapmıştık. 1997'li yıllarda idi. 1117 tane dosya incelenmişti, her bir dosya bilgisayara işlenip ne gibi işlemler yapılmış, gecikmeyi ne doğuruyor diye bir tomografi çıkartmıştık. Yine bu proje içerisinde buna benzer bir çalışma içine girmek istiyorum ve hep birlikte hukuk devleti ilkelerini yerleştirmek için birlikte çalışmayı temenni ediyorum.

Sonuç

Bu alışma zannediyorum epey uzun soluklu bir çalışma, ben de buyk ölçüde içinde yer alacağım. Beni de dahil ettikleri için davet edenlere teşekkür ediyorum.